

bifall till kongl. landtbruksstyrelsens ofvan omförmälda förslag skulle deremot göra fullständigt slut äfven på detta hopp.

På grund af hvad sålunda i underdånighet anförts får Orusts och Tjörns fiskeriförening alltså hemställa,

det de ifrågavarande underdåniga framställningarna från länet måtte, med iakttagande af ofvanstående anmärkningar, vinna Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall och föranleda till de åsyftade åtgärdernas vidtagande.

Ellös den 31 oktober 1891.

Underdånigast

Orusts och Tjörns Fiskeriförening.

N:o 9.

Af herr **A. V. Ljungman**, om beviljande af ett ordinarie anslag af 18,000 kronor för inrättande af professurer i vissa läroämnen vid universiteten.

Vid 1889 års riksdag förehades bland andra frågor äfven den om anställandet af en ordinarie professor i geografi och statskunskap vid universitetet i Lund. Den kongl. propositionens förslag i ämnet förkastades emellertid af den anledning, att det ansågs orimligt att sammanföra undervisningen i tvenne så omfattande vetenskapsgrupper som statskunskap och geografi hos en och samma lärare. Då emellertid an-

ställandet af lärare i dessa vetenskaper vid våra universitet icke längre utan stort men kan uppskjutas, torde det vara på sin plats, att frågan derom hålles vid lif och i någon mån åtminstone förberedes genom framställningar från enskilde motionärer.

Uti min vid sagda riksdag, med syfte att förvärfva Riksdagens bifall åt den åberopade kongl. propositionen, i hvad denna afsåge undervisningen i statskunskap vid Lunds universitet, i ämnet väckta motion (n:o 115) yttras bland annat följande, som här än en gång må anföras till frågans belysande, nemligen:

»Såsom föremål för undervisningen inom den filosofiska fakulteten vid våra universitet kan man, då man bortser från de i inskränkta och mer egentlig mening filosofiska läroämnena, särskilja trenne stora hufvudgrupper af vetenskaper, nemligen den matematiskt-naturvetenskapliga, den statsvetenskapliga och den språkvetenskapliga. Af dessa tre vetenskapsgrupper hafva den första och den sista blifvit jemförelsevis väl försedda med lärarekrafter vid våra universitet, under det att deremot den mellersta blifvit tillbakasatt och i så hög grad försummad, att det medfört en betänkelig brist i den nationella bildningen, som till följd af förbiseendet af en så vigtig grupp af vetenskaper icke erhållit den harmoniska utveckling, som vederbort. Detta förhållande har ock menligt inverkat icke blott på den nationella litteraturen och särskildt på tidningspressen, utan äfven på statslifvet och näringarna, då det medfört en betänkelig brist inom landet på personer med tillräcklig statsvetenskaplig bildning och en nog allmän missuppfattning eller ringaktning af de för landets näringslif vigtiga ekonomiska spörsmålen.

Ser man nemligen efter, hur de nämnda tre vetenskapsgrupperna blifvit sedan århundradets början tillgodosedda med lärarekrafter vid våra universitet, skall man finna, att antalet aflönda lärareplatser ökats vid Upsala universitet för den matematiskt-naturvetenskapliga gruppen från 4 till 13, för den statsvetenskapliga gruppen från 2 till 3 och för den språkvetenskapliga gruppen från 3 till 10 samt vid Lunds universitet för den matematiskt-naturvetenskapliga gruppen från 3 till 13, för den statsvetenskapliga gruppen från 1 till 2 och för den språkvetenskapliga gruppen från 2 till 8. Betydelsen af denna ojemna fördelning af de nya lärareplatserna på de nämnda tre hufvudgrupperna af vetenskaper framträder dessutom än mer, om man ihågkommer, hur den matematiskt-naturvetenskapliga vetenskapsgruppen blifvit tillgodosedd äfven genom tekniska högskolan samt naturhistoriska riksmuseum, meteorologiska centralanstalten, geologiska undersökningen m. fl. naturvetenskapliga institutioner, och att de språkvetenskapliga

studierna måst tilldelas ett ökadtt antal lärareplatser vid de allmänna läroverken.»

Med anledning af den stora och för öfrigt ständigt växande omfattning, både statsvetenskaperna och geografin redan erhållit, torde hvartdera universitetets filosofiska fakultet helt visst vara i behof af att redan nu undfå följande professioner för undervisningen i samma vetenskaper, nemligen *en* för nationalekonomik och socialvetenskap, *en* för jemförande statsförfattningsrätt och statsförfattningsspolitik, *en* för jemförande statsförvaltningsrätt och statsförvaltningspolitik, *en* för politisk geografi och statistik samt *en* för fysisk geografi och meteorologi; men då så många lärareplatser knappast torde kunna väntas beviljade på en och samma gång, och då Upsala universitet redan besitter en profession i politik, hvars innehafvare undervisat i jemförande statsförfattningsrätt, få önskningarna nog begränsas till det mest nödvändiga, d. v. s. till att hvartdera universitetet erhåller en lärare i hvardera vetenskapsgruppen, dervid med hänsyn till de geografiska vetenskaperna företrädet, på grund af det större antal lärare, naturvetenskaperna redan bekommit, tydligen bör gifvas åt den politiska geografin.

På grund af hvad härmed anförts, får jag alltså hemställa,

det Riksdagen måtte uppföra ett anslag af 18,000 kronor å ordinarie stat för anställandet af en ordinarie professor i politisk geografi och statistik vid hvartdera universitetet samt af en ordinarie professor i jemförande statsrätt och politik vid Lunds universitet.

Stockholm den 18 januari 1894.

Axel Vilh. Ljungman.